

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

голова Приймальної комісії

 проф. І.Є. Цепенда

«_21_» лютого 2022 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування для прийому вступників на другий (третій) курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) або на перший курс (зі скороченим терміном навчання) за умови вступу на споріднену спеціальність у межах вакантних місць ліцензованого обсягу з фахового іспиту (Фінанси, банківська справа та страхування)

для зарахування на навчання за ступенем бакалавра
за спеціальністю

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста у 2022 році

Розглянуто та схвалено

на засіданні Приймальної комісії

ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Протокол №__ від «__»_____2022 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з фахового іспиту (Фінанси, банківська справа та страхування) є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем бакалавра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування при прийомі на навчання на основі на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста до Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника у 2022 році.

Програма містить основні питання з Фінансів, банківської справи та страхування, також перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ “ГРОШІ ТА КРЕДИТ”

1. Роль грошей у ринковій економіці.
 2. Суть грошей. Гроші як гроші й гроші як капітал.
 3. Функція грошей як міри вартості та засобу нагромадження.
 4. Походження і суть грошей. Портфельний підхід до визначення суті грошей.
 5. Вартість грошей. Форми прояву вартості грошей.
 6. Форми грошей та їх еволюція.
 7. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей.
 8. Вклад Дж.Кейнса в розвиток теорії грошей.
 9. Сучасний монетаризм. Вклад Фрідмана.
 10. Класична кількісна теорія грошей, характеристика її постулатів.
 11. Неокласичний варіант кількісної теорії грошей.
 12. Характеристика основних теорій грошей.
 13. Потоки грошового обороту, їх взаємозв'язок.
 14. Порядок балансування грошових потоків в грошовому обороті.
 15. Грошовий оборот та його структура.
 16. Характеристика сучасних засобів платежу, які обслуговують грошовий оборот. Відмінність сучасних банківських білетів від класичної банкноти.
 17. Маса грошей, що обслуговує грошовий оборот.
 18. Кількісна характеристика грошової маси. Проблема монетизації ВВП.
- Ефект витіснення інвестицій.
19. Основні типи грошових систем.
 20. Закон кількості грошей, необхідних для обороту.
 21. Грошова маса і грошові агрегати.
 22. Маса грошей, її склад та фактори зміни обсягу і структури.
 23. Швидкість обігу грошової одиниці: суть, порядок визначення та фактори, що на неї впливають.
 24. Швидкість обігу грошової одиниці: суть, порядок визначення , фактори впливу та роль в макроекономічній стабілізації.
 25. Механізм поповнення грошей в обороті. Роль банків у цьому процесі.
 26. Попит на грошову ринку. Еластичність попиту на гроші.
 27. Пропозиція грошей.
 28. Грошовий мультиплікатор та грошова база.
 29. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку.
 30. Суть і структура грошового ринку.
 31. Суть та основні елементи грошових систем.
 32. Основні типи грошових систем.
 33. Створення та розвиток грошової системи України.
 34. Системи паперово-грошового та кредитного обігу.
 35. Еволюція кредитних грошей.
 36. Грошово-кредитна та фіскально-бюджетна політика в системі державного регулювання грошової сфери.
 37. Сеньйораж та монетизація бюджетного дефіциту.

38. Суть, цілі та інструменти грошово-кредитної політики.
39. Грошово-кредитна політика та її інструменти.
40. Державне регулювання грошової сфери. Інструменти грошово-кредитної політики.
41. Суть, закономірності розвитку та наслідки інфляції.
42. Суть, форми прояву, причини та наслідки інфляції.
43. Інфляція та її види.
44. Державне регулювання грошової сфери: завдання, методи та механізм.
45. Характеристика державного кредиту: суть, суб'єкти, значення, стан та перспективи розвитку в Україні.
46. Характеристика комерційного кредиту: суть, суб'єкти, значення, стан та перспективи розвитку в Україні.
47. Характеристика споживчого кредиту: суть, суб'єкти, значення, стан та перспективи розвитку в Україні.
48. Необхідність кредиту в ринковій економіці.
49. Суть та еволюція кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин.
50. Функції, роль, форми та види кредиту в ринковій економіці.
51. Характеристика банківського кредиту.
52. Процент за кредит, його суть та роль. Норма процента.
53. Банківська система: структура, принципи побудови, функції.
54. Центральні банки, їх походження, призначення та функції.
55. Інструменти грошово-кредитної політики національного банку України.
56. Поняття банку та банківської системи.
57. Небанківські фінансово-кредитні інститути та їх значення в економіці.
58. Стійкість банків та механізм її забезпечення.
59. Центральний банк: функції та операції.
60. Кредитна система. Характеристика складових кредитної системи.
61. Банківська система України та особливості її формування.
62. Становлення та розвиток банківської системи України.
63. Поняття кредитної системи України.
64. Поняття банку. Види банків у ринковій економіці та їх функції.
65. Валютний курс та фактори, що на нього впливають. Конвертованість валюти.
66. Валютна система. Види валютних систем.
67. Валютний ринок. Валютний курс: суть, види та фактори, що на нього впливають.
68. Поняття валюти, її види, призначення та сфера використання.
69. Світовий банк. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні
70. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції Європейський банк реконструкції та розвитку.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України. – Харків.: ПП “ІГВІНІ”, 2005. –208 с.

2. Податковий кодекс України в ред. № 3741-VI (3741-17) від 20.09.2011.
3. Цивільний кодекс України. Прийнятий 16.01.2003. К. : Істина, 2003. 368 с.
4. Закон України “Про банки і банківську діяльність” № 2121-III від 07.12.2000 (останні зміни № 2522-VI від 09.09.2010).
5. Закон України “Про Національний банк” № 679-XIV від 20.05.1999 (зі змінами)
6. Закон України “Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні” № 710/97-ВР від 10.12.1997 (зі змінами).
7. Закон України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” № 2346-III від 05.04.2001 (зі змінами).
8. Закон України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті” № 185/94-ВР від 23.09.1994 (зі змінами).
9. Закон України “Про фінансовий лізинг” № 723/97-В від 16.12.1997(зі змінами).
10. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” № 3480-IV від 23.02.2006(зі змінами).
11. Декрет Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” № 15-93 від 19.02.1993 (зі змінами).
12. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена Постановою Правління НБУ № 492 від 12.11.2003 (зі змінами).
13. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України, затверджене Постановою Правління НБУ № 508 від 16.12.2002 (зі змінами).
14. Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України, затверджене Постановою Правління НБУ № 520 від 29.12.2000 (ост. зміни № 148 (z0520-08) від 27.05.2008).
15. Положення про порядок надання банкам і філіям іноземних банків генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій, затверджене Постановою Правління НБУ № 281 від 15.08.2011 (зі змінами).
16. Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів, затверджене Постановою Правління НБУ № 306 від 08.09.2011 (зі змінами).
17. Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України, затверджене Постановою Правління НБУ №91 від 16.03.2006 (зі змінами).
18. Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України, затверджене Постановою Правління НБУ № 259 від 30.04.2009 (зі змінами).
19. Порядок проведення Національним банком України операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах “своп”, затверджене Постановою Правління НБУ № 434 від 05.12.2011(зі змінами).

20. Правила використання готівкової іноземної валюти на території України, затверджені Постановою Правління НБУ № 200 від 30.05.2007 (зі змінами).

21. Алексеев, І. В. Гроші та кредит : навч. посібник / І. В. Алексеев, М. К. Бондарчук. - Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. - 213 с.

22. Фінанси, гроші та кредит : підруч. для студентів екон. спец. ВНЗ / О. О. Непочатенко [та ін.] ; Уман. нац. ун-т садівництва. Умань : Сочінський [вид.], 2014. - 482 с.

23. Гроші та кредит : підручник / П. Г. Ільчук, О. О. Коць, І. Ю. Кондрат, Н. Б. Ярошевич. - Львів : Сорока Т. Б., 2016. - 410 с.

24. Сушко, Н. М. Гроші та кредит: навч. посіб. Київ : 2016.

25. Шишкіна О. В., Дубина М.В. Гроші та кредит: навч. посіб.; Чернігів. нац. технол. ун-т. Чернігів : Брагинець О. В. 2016. 691 с.

26. Глущенко С.В. Глущенко, Світлана Василівна. Гроші. Кредит. Кредитний ринок: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : НаУКМА, 2015. 203 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ “ФІНАНСИ”

1. Предмет науки про фінанси. Суб'єкти і об'єкти фінансових відносин.
2. Фінанси як економічна категорія: визначення, характерні ознаки.
3. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин, їх види та ознаки.
4. Функції фінансів та механізм їх реалізації.
5. Сутність взаємозв'язку фінансів з іншими категоріями.
6. Основні етапи розвитку фінансової науки.
7. Мета і завдання фінансової політики, її зв'язок з економічною політикою.
8. Фінансова система: внутрішня та організаційна будова.
9. Сфери і ланки фінансової системи, їх взаємозв'язок.
10. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.
11. Фінансове планування: об'єкти, мета, завдання і принципи, методи.
12. Фінансовий контроль: об'єкт, предмет, завдання, принципи.
13. Здійснення фінансового контролю: види, форми, методи.
14. Економічна та організаційно-правова сутність податків, їх значення та характерні особливості.
15. Податки й інші обов'язкові платежі, їх спільні та відмінні риси.
16. Основні елементи податку.
17. Функції податків та їх характеристики.
18. Класифікація податків за різними критеріями.
19. Сутність і наукові принципи побудови податкової системи.
20. Податкова система України: загальнодержавні й місцеві податки та збори.
21. Податкова політика держави, критерії її успішності.

22. Платники, об'єкти, ставки та пільги прямих податків.
23. Платники, об'єкти, ставки та пільги непрямих податків.
24. Місцеві податки та збори.
25. Єдиний соціальний внесок.
26. Засади спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.
27. Сутність бюджету: економічний і правовий зміст, форми прояву.
28. Особливості бюджету як ланки державних фінансів.
29. Бюджетні відносини та їх особливості.
30. Функції бюджету як економічної категорії.
31. Бюджетна система: поняття, склад, принципи побудови.
32. Зведений бюджет України та його структура.
33. Бюджетний устрій, його засади і принципи.
34. Бюджетний процес, його стадії.
35. Сутність, організаційне значення та складові бюджетної класифікації.
36. Сутність доходів бюджету. Бюджетна класифікація доходів бюджету.
37. Зміст видатків. Бюджетна класифікація видатків бюджету.
38. Економічна та організаційна сутність місцевих фінансів, їх сфери, суб'єкти та об'єкти. Функції місцевих фінансів.
39. Доходи місцевих бюджетів, їх групи. Джерела доходів місцевих бюджетів.
40. Міжбюджетні трансферти, їх види.
41. Видатки місцевих бюджетів, порядок їх розмежування.
42. Бюджетний дефіцит: сутність, причини виникнення та види. Концепції збалансування бюджету.
43. Методи фінансування бюджетного дефіциту та їх характеристика.
44. Механізм секвестру видатків і порядок його застосування. Захищені статті видатків.
45. Сутність державного кредиту, його необхідність і роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
46. Функції державного кредиту.
47. Міжнародний державний кредит, його форми.
48. Класифікація державних позик.
49. Поняття державного боргу, його економічна та організаційна сутність. Гранична величина державного боргу.
50. Управління державним боргом та його принципи.
51. Сутність ризику, його види та характеристика.
52. Економічна та правова сутність страхових відносин.
53. Функції та принципи страхування.
54. Суб'єкти страхових відносин.
55. Види страхування та їх характеристика.
56. Поняття страхового ринку, його організаційна структура.
57. Посередницька діяльність на страховому ринку: страхові брокери та страхові агенти.
58. Система державних цільових фондів: об'єктивність і доцільність існування, принципи їх діяльності.

59. Джерела формування доходів і напрями видатків фондів соціального страхування .
60. Фінансовий ринок: економічна і організаційна сутність, функції та завдання.
61. Суб'єкти та інфраструктура фінансового ринку.
62. Цінні папери: сутність, ознаки, властивості, функції.
63. Ринок цінних паперів: сутність, функції та структура.
64. Фондова біржа та її функції.
65. Класифікація та функціональне призначення фінансових посередників.
66. Сутність та значення фінансів підприємств: об'єкт, суб'єкт, роль у фінансовій системі держави.
67. Методи та принципи організації фінансів суб'єктів господарювання (фінансових установ, страхових компаній, неприбуткових організацій, підприємців-фізичних осіб).
68. Суть і роль міжнародних фінансів.
69. Фінансовий менеджмент, його необхідність і значення в діяльності суб'єктів господарювання.
70. Стратегія і тактика фінансового менеджменту
71. Особливості організації фінансового менеджменту на підприємстві.
72. Еволюція та сучасні риси фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою.
73. Економічна безпека як багаторівнева система: поняття та базові елементи.
74. Фінансова безпека: сутність і місце в системі економічної безпеки.
75. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Господарський кодекс України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Податковий кодекс України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036.
5. Закон України «Про акціонерні товариства». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
6. Закон України «Про господарські товариства». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>
8. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». URL :

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>

9. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2240-14>

10. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97>

11. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>

12. Закон України «Про пенсійне забезпечення». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>

13. Закон України «Про страхування». URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>

14. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

15. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок». URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

16. Указ Президента України Про положення про Пенсійний фонд України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/384/2011>

17. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко ; Міністерство освіти і науки України. Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.

18. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах/ [Баранова В.Г., Волохова І.С., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. Баранової В.Г. Одеса: Атлант, 2015. ч.1. 344с.

19. Фінанси: навч. посіб. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. К.: Алерта, 2014. 432 с.

20. Фінанси : підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 687 с.

21. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 416 с.

22. Фінанси: курс для фінансистів : Підручник / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Жихор О. Б. К.: Хай-Тек Прес, 2010. 528 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ “ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ”

1. Сутність та структура вищої освіти в Україні.
2. Рівні та ступені вищої освіти.
3. Принципи вищої освіти в Україні.
4. Види ВНЗ в Україні.
5. Сутність та принципи Болонського процесу.
6. Основні форми організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Види навчальних занять.
7. Компетентісний підхід в підготовці фахівців з фінансів. Етапи здобуття професійної компетенції в ВНЗ.

8. Фінанси як економічна категорія. Функції фінансів, їх взаємозв'язок.
9. Суть та значення фінансової політики держави.
10. Фінансова система. Будова фінансової системи.
11. Фінансові установи та організації, їх характеристика.
12. Економічна сутність податків, їх класифікація та функції. Податкова система.
13. Бюджет та бюджетна система: загальна характеристика.
14. Особливості професійної діяльності фінансиста в державних фінансових установах.
15. Сутність та функції фінансового ринку.
16. Цінні папери як інструменти фінансового ринку. Ринок цінних паперів.
17. Особливості професійної діяльності фінансиста на фінансовому ринку.
18. Суть та значення фінанси підприємств.
19. Особливості організації фінансових відносин на підприємствах залежно від організаційно-правової форми господарювання.
20. Особливості професійної діяльності фінансиста на підприємстві.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.
2. Товканець Г. В. Університетська освіта : навч.-метод. посібник / Г. В. Товканець ; М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т. - К. : Кондор, 2011. 185 с.
3. Вища освіта України і Болонський процес: навчальний посібник / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін.; за ред. В. Г. Кременя. – К. : Освіта, 2004. – 384 с.
4. Юхименко П.І. Теорія фінансів: Підручник / [П. П. Юхименко, В. М. Федосов, Л. Л. Лазебник та ін.]; за ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 576 с.
5. Господарський кодекс України. Харків.: ПП «ІГВІНІ», 2005. 208с.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, із змінами.
7. Бюджетний Кодекс України. від 08.07.2010 № 2456-VI.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

1. Становлення та основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
2. Предмет, структура та функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук.
3. Методи економічного дослідження. Економічні категорії, закони, принципи та моделі.
4. Закон вартості та його функції. Теорії вартості.
5. Закон спадної доходності (продуктивності) факторів виробництва.
6. Зміст потреб та їх класифікація.
7. Закономірності виникнення та етапи розвитку ринку. Сутність ринку та

його функції.

8. Види ринків та суб'єкти ринкової економіки. Модель кругообігу продуктів та доходів, «витоки» та «ін'єкції».

9. Конкуренція та її функції. Типи і методи конкуренції.

10. Ринок недосконалої конкуренції: монополія, олігополія та монополістична конкуренція.

11. Досконала конкуренція та її умови. Принцип «невидимої руки» А. Сміта.

12. Моделі економічних систем та моделі сучасної „змішаної” економіки.

13. Виникнення та сутність грошей, їх види та функції. Рівняння грошового обігу І.Фішера.

14. Банки та їх функції, структура банківської системи. Основні функції центрального банку.

15. Зміст виробництва та його основні фактори. Форми організації та показники ефективності виробництва.

16. Власність та підприємництво. Ознаки підприємницького бізнесу та основні види підприємницької діяльності.

17. Організаційно-правові форми підприємництва. Види підприємств в Україні. Об'єднання підприємств. Державне підприємництво.

18. Роль малого та середнього бізнесу в економіці. Розвиток малого підприємництва в Україні.

19. Інфраструктура ринку. Роль та види ринкових посередників. Види ринково-посередницьких установ.

20. Фінансовий ринок, його структура та функції. Види фінансових посередників та їх роль в економіці.

21. Ринок цінних паперів. Основні види цінних паперів в Україні. Роль та основні принципи роботи фондової біржі.

22. Сутність прибутку та його види. Джерела та функції прибутку. Рентабельність підприємства.

23. Аграрні відносини, земельна рента та її види. Ціна землі.

24. Заробітна плата, її форми та фактори. Номінальна і реальна заробітна плата. Державне регулювання оплати праці.

25. Фінанси та фінансова система. Система державних фінансів. Державний бюджет. Доходи та видатки державного бюджету.

26. Податки та їх функції. Класифікація податків та система оподаткування в Україні.

27. Роль держави в економіці. Економічні функції уряду, інструменти державного регулювання економіки.

28. Світове господарство. Основні форми міжнародних економічних відносин. Регулювання міжнародних економічних відносин (ООН, МВФ, МБРР, СОТ).

29. Валюта. Поняття та рівні конвертованості валюти. Валютний курс. Міжнародна валютна система та її еволюція.

30. Міжнародна економічна інтеграція та її види. Найбільші сучасні

регіональні та міжконтинентальні економічні об'єднання. Процес інтеграції України у світову економіку.

31. Предмет мікроекономіки. Блага, обмеженість ресурсів та проблема вибору.

32. Крива виробничих можливостей, альтернативна вартість та економічна ефективність.

33. Поняття економічної моделі. Нормативний і позитивний аналіз.

34. Попит. Величина попиту та його фактори. Закон попиту .

35. Пропозиція. Величина пропозиції та її фактори. Закон пропозиції.

36. Поняття рівноваги. Рівноважна ціна та рівноважний обсяг. Дефіцит і надлишок.

37. Корисність товару та її властивості. Крива байдужості, карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження.

38. Рівновага споживача , принцип рівної корисності (еквімаргінальний принцип). Розширене бюджетне обмеження.

39. Крива «дохід - споживання», крива «ціна - споживання». Нормальні та неякісні товари.

40. Антимонопольна політика. Вимірювання монополій влади та регулювання монополій.

41. Природна монополія. Правило ціноутворення на рівні середньої вартості. Антимонопольне законодавство.

42. Еластичність попиту за ціною . Фактори та методика розрахунку коефіцієнта еластичності попиту за ціною.

43. Еластичність попиту за доходом . Фактори та методика розрахунку коефіцієнта еластичності попиту за доходом.

44. Еластичний, нееластичний та унітарний попит. Абсолютно еластичний та абсолютно нееластичний попит. Зв'язок показників цінової еластичності попиту та доходу.

45. Еластичність пропозиції, фактори еластичності пропозиції та методика розрахунку.

46. Поняття перехресної еластичності. Методика розрахунку перехресної еластичності. Взаємозаміщення та взаємодоповнення.

47. Фірма як економічний агент. Ресурси і випуск. Виробнича функція.

48. Економічний зміст та структура загальних і середніх витрат. Функції витрат в короткостроковому періоді та їх взаємозалежність.

49. Заміщення факторів виробництва. Ефект масштабу.

50. Поняття та структура економічних витрат : зовнішні та внутрішні витрати. Економічний та бухгалтерський прибуток.

51. Максимізація прибутку фірми за умов повної конкуренції. Умова незбитковості та умова закриття фірми.

52. Короткострокові рівновага і пропозиція конкурентної фірми та галузі; надлишок виробника.

53. Фірма в умовах досконалої конкуренції : попит на продукцію конкурентної фірми, граничний дохід та ціна.

54. Конкурентна рівновага галузі: умови входження та виходу фірм з галузі.
55. Неповна конкуренція : монополія. Максимізація прибутку у короткостроковому періоді.
56. Монополістична конкуренція. Короткострокова рівновага фірми в умовах монополістичної конкуренції.
57. Олігополія. Модель «ламаної кривої попиту». Ціноутворення на олігополістичному ринку.
58. Конкурентні ринки факторів виробництва. Попит фірми на працю, індивідуальна пропозиція праці.
59. Неспроможність ринку. Зовнішні ефекти. Інструменти усунення негативних наслідків зовнішніх ефектів.
60. Нерівність та розподіл доходів суспільства. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.
61. Предмет та рівні макроекономічного аналізу. Об'єкти та суб'єкти макроекономіки.
62. Поняття Валового Внутрішнього Продукту (ВВП) та Валового Національного Продукту (ВНП). Принципи розрахунку ВВП.
63. Методи обчислення ВВП: структура ВВП за витратами та за доходами.
64. Показники системи національних рахунків (СНР) та взаємозв'язок між ними.
65. Номінальний та реальний ВВП. Обчислення реального ВВП, «інфлювання» та «дефлювання» ВВП. Цінові індекси: індекс споживчих цін та індекс-дефлятор ВВП.
66. Базова модель «AD-AS»: поняття, структура сукупного попиту та його фактори.
67. Базова модель «AD-AS»: поняття сукупної пропозиції та її фактори.
68. Інструментарій кейнсіанської макроекономічної теорії: споживання, заощадження, середня та гранична схильність до споживання та заощаджень.
69. Функція інвестиційного попиту. Фактори, які визначають рівень чистих витрат на інвестиції Автономні інвестиції. Модель акселератора інвестицій.
70. Кейнсіанська економічна теорія: мотиви заощаджень та інвестицій. Кейнсіанська модель рівноваги.
71. Коливання рівноважного випуску навколо потенційного рівня. Мультиплікатор автономних витрат. Рецесійний та інфляційний розриви.
72. Бюджетно-податкова політика: політика державних видатків, податкова політика та її вплив на доходи бюджету. Крива А.Лаффера.
73. Види та ефективність бюджетно-податкової політики. Дискреційна та автоматична фіскальна політика : інструменти та механізми впливу на обсяг національного продукту.
74. Вплив бюджетного дефіциту і державного боргу на економіку: ефект „витіснення інвестицій” та ефект “чистого експорту”. Довгострокові наслідки державного боргу.

75. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування. Сеньйораж та інфляційний податок.
76. Державний борг та його структура. Механізм скорочення зовнішньої заборгованості в умовах боргової кризи.
77. Економічний цикл та його фази. Причини циклічних коливань в економіці. Циклічні та анти циклічні галузі в економіці.
78. Безробіття та його види. Обчислення рівня безробіття. "Повна зайнятість" та "природний" рівень безробіття. Закон А. Оукена.
79. Економічна природа інфляції, її типи та категорії. Вимірювання інфляції. Дефляція та дезінфляція. Ефект Фішера.
80. Зв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса в коротко- та довгостроковому періодах. Стагфляція.
81. Грошові агрегати та модель пропозиції грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Ефект грошового мультиплікатора.
82. Грошовий ринок. Цілі, види грошово-кредитної політики та її інструменти.
83. Модель "IS-LM". Бюджетно-податкова та кредитно-грошова політика в моделі "IS-LM".
84. Модель міжнародної торгівлі: теорія абсолютної та порівняльної переваги.
85. Вигоди від зовнішньої торгівлі та розподіл доходів. Теорема Рибчинського та «голландська хвороба».
86. Торгівельна політика. Тарифні та нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі.
87. Платіжний баланс та його структура. Вплив економічної політики на платіжний баланс.
88. Номінальний та реальний обмінний курс. Валютний ринок та фактори обмінного курсу. Режими валютного курсу і валютна політика.
89. Макроекономічна політика за умов відкритої економіки: модель Мандела-Флемінга.
90. Поняття, вимірники та фактори економічного росту. Моделі економічного зростання: неокейнсіанський та неокласичний підходи.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Політична економія: Навч. посібник / За ред. проф. Г.І. Башнянина і доц. Є.С. Шевчук. – 5-те вид., стереотип. Львів: Новий Світ, 2000, 2006. 479 с.
2. Білецька Л.В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: Навч. посібник / Л.В. Білецька. К.: ЦУЛ, 2005. 652 с.
3. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і допов. К.: Знання-Прес, 2007. 719 с.
4. Мочерний С.В. Політекономія: Підручник. 2-ге вид., випр. / С.В. Мочерний. К.: Вікар, 2005. 386 с.
5. Ніколенко Ю.В. Політекономія: Підручник / Ю.В. Ніколенко; За ред. Ю.В. Ніколенка. К.: ЦУЛ, 2003. 412 с.

6. Політична економія: базовий економічний словник термінів та понять для студентів економічного факультету / О.І. Ємець. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2006. – 56 с.

7. Політична економія: методичні рекомендації до вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою для студентів економічних спеціальностей ВНЗів / О.І. Ємець. – Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2008. – 160 с.

8. Політична економія: навчально-методичний комплекс для самостійного вивчення дисципліни для студентів економічних спеціальностей ВНЗ / О.І. Ємець. – Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2011.– 178 с.

9. Політична економія: навчально-методичний комплекс / О.І. Ємець. – Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2012.– 178 с.

10. Економічна теорія: навчальний посібник для студентів ВНЗ / [М. Д. Романюк, О. І. Ємець, Н. П. Репела, Я. І. Татунчак]. Рек. МОН. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2011. 592 с.

11. Андреюк, Н. В. Мікроекономіка: навч. посібник / Наталія Вікторівна Андреюк. – К. : Кондор, 2004. 176 с.

12. Вініченко І.І., Дацій Н.В., Корецька С.О. Мікроекономіка: Навч. посіб. : ЦНЛ, 2005. 272 с.

13. Задоя А. О. Мікроекономіка: Курс лекцій та вправи : навч. посіб. 4-те вид. К. : Знання, 2005. 211 с.

14. Краснікова Л.І., Лук'яненко І. Г. Практикум з мікроекономіки: тести, проблемні ситуації, вправи : навч. посібник. К. : ВД "Києво-Могилянська академія", 2005. 317 с.

15. Кулішов, В. В. Мікроекономіка: Основи теорії і практикум: навч. посібник / В. В. Кулішов. Львів : Магнолія Плюс, 2004. 332 с.

16. Лісовицький, В. М. Мікроекономіка : навчальний посіб., вид. 3-є, доповнене і дороблене. Рек. МОН. К. : Кондор, 2007. 164 с.

17. Пилипенко, В. В. Мікроекономіка. Практикум : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2009. 298 с.

18. Поплавська, Ж. В. Мікроекономіка: навчальний посібник. К. : Алерта, 2009. 224 с.

19. Стеблій, Г. Я. Мікроекономіка: Навч. посібник. К. : ЦУЛ, 2007. 221 с.

20. Ястремський О. І. Основи мікроекономіки : підручник.-2-е вид., перероб. і доп., з Модельно-комп'ютерним додатком на лазерному диску. К. : Знання-Прес, 2007. 579 с.

21. Будаговська С. Мікро і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти. К.: «Основи», 2007. 518 с.

22. Ватаманюк З. Панчишин С. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка: Навч. посіб. К.: Вид. дім «Альтернатива», 2001. 604 с.

23. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Навч. посібник. 4-е видання. К.: Знання, 2006. 723 с.

24. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка. Підручник./ За ред. Базилевич В.Д. К.: Знання, 2004. 851 с.

25. Савченко А. Г. Макроекономіка : Навч. метод. посіб. для самот. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2001. 132 с.
26. Малиш Н. А. Макроекономіка: навч. посібник .К.: МАУП, 2003. 184 с.
27. Соломійко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. К.: УУЛ, 2002. 320 с.
28. Кучерявено І.А. Макроекономіка. Практикум. Навчальний посібник. 2-е видання, виправлене і доповнене. К.: Вікар, 2006. 239 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.